

butlletí informatiu

nº1-Septembre 1977- Dip. Legal PM 511-77- Preu: 25 pts
Edita: Partit Socialista de les Illes a Mallorca
carrer Conquistador nº 4 Ciutat de Mallorca

EDITORIAL

Heus aquí el primer número de la publicació que, d'ara endavant, serà l'òrgan informatiu del Partit Socialista de les Illes. Les funcions que haurà d'acomplir aquest modestíssim butlletí són complexes a Mallorca i diverses. De primer, establir entre tots els membres del PSI un corrent constant d'informació, indispensable per mantenir un nivell dinàmic de cohesió ideològica. El Partit, d'altra banda, no parteix com un cos dogmàtic definitiu, amb respostes clares per totes les qüestions que es puguin presentar. Caldrà, doncs, un debat constant i enriquidor sobre aspectes teòrics i pràctics que aniran sorgint dins la vida del PSI. El butlletí recollirà puntualment aquestes confrontacions que denoten el grau de vitalitat de tota formació política. No tendria gaire sentit, però, una publicació d'ús exclusiu per als militants del PSI. Reconeixem que el nostre punt de partida, exempt de vanitats dogmàtiques, exigeix que la gent no militant del PSI arribi a aquestes pàgines amb plantejaments que ens han d'ajudar decisivament a aclarir, i potser rectificar, la nostra línia d'acció. Més encara, tampoc volem enllestir una publicació estructurada com un òrgan de difusió de consignes elaborades per una minoria rectora, que els militants reben i acaten com a súbdits passius. El socialisme autogestionari implica, com a tret essencial, la desfeta dels clàssics engranatges burocràtics dels vells partits. El PSI s'estén per sectors professionals molt diversos i per l'àmbit d'una geografia de les Illes no gens caracteritzada per la uniformitat precisament. Heus aquí, doncs, l'eina que ens permetrà de transformar les aportacions de les diverses Agrupacions Territorials del PSI en un material elaborat i coherent, destinat en forma de reflexions o de cròniques a marcar decisivament la dinàmica del Partit. Resumint, el nostre butlletí és un òrgan de formació i de comunicació. I l'afirmació val tant a nivell intern com extern.

Quina és la situació actual del Partit Socialista de les Illes? Algú, decebut davant el fet que el nostre partit no és present al Congrés de Diputats ni al Senat, sembla insinuar-nos que la persistència del PSI és fruit de personalisme d'alguns tossuts irreductibles que no es resignen —tot i els resultats de les urnes— a abandonar el protagonisme polític. És cert que un PSOE triomfant i triomfalista —si bé cal remarcar que a les Illes l'única força amb dret al triomfalisme és la UCD— apareix exhibint el monopoli de l'alternativa socialista. Un membre d'aquest partit assegurava: "La

unitat del socialisme l'han feta els votants". El PSOE amb la partida guanyada: els altres socialistes reduïts a forces testimonials. I qüestió acabada. Després de les eleccions, el PSI ha suportat una energica campanya de descredat. Tots recordam l'article d'Emili Alonso contra Antoni Tarabini, ple d'acusacions de protagonisme personalista i d'errades integrals. La conclusió hi era ben explícita: Antoni Tarabini havia de romandre a casa i així s'hauria superat un obstacle decisiu per a la unitat dels socialistes. Un grup de militants socialistes d'abans de 1936 insistia en l'ofensiva de descredat contra Antoni Tarabini i contra el PSI amb afirmacions com aquesta: "el Sr. Tarabini, que se ha erigit en líder de un grupo de "amigos de café" con un afán de inmenso de protagonismo". E periòdic de l'oligarquia local, d'altra banda, es complaia, gairebé diàriament, a parlar de la imminent unitat dels socialistes de les Illes feta a través d'una integració massiva el PSOE i anunciava la descomposició del PSI que aniria a arreglar-se dins el grup maleït dels "testimonials".

Que cal fer, doncs? El joc parlamentari tendeix a esdevenir un sistema bipolar: UCD com a gestora dels interessos de la dreta i PSOE com a alternativa social-demòcrata. El sistema de domini es consolida potenciant una "il·lusió de canvi", representada per un socialisme rosat i social-democràtic que pot accedir al poder en el futur i, en conseqüència, gestionar amb prou eficàcia el sistema capitalista, sense provocar obviament cap cop de força dels privilegiats. És clar que aquest esquema bipolar (UCD-PSOE) no pot aspirar a omplir tot el ventall d'alternatives polítiques de l'àrea de l'Estat Espanyol, sobretot pels mallorquins conscients de viure una situació colonial: un procés de destrucció de la nostra personalitat nacional que perpetua l'expoliació dels nostres òrgans de govern, la nostra cultura i la nostra llengua iniciat amb l'ocupació "manu militari", l'any 1715, de les Illes per Felip V. És ben evident que la restauració nacional de les Illes —com la del País Valencià i la del Principat, dins el marc dels Països Catalans— no sorgirà de les concessions "regionalistes" que pugui fer la UCD, ni de l'il·lusori "federalisme" d'un PSOE. Per molts d'aigualits Estatuts d'Autonomia que el tandem UCD-PSOE ens vulgui oferir, estem segurs que no hi tindrà mai cabuda un autèntic recobriment nacional de les Illes. Tant l'actual poder com els seus hereus social-demòcrates són formacions polítiques estruc-

urades amb l'esquema de l'Estat Espanyol: "centralistes" o "federalistes" tant se val.

Cap autèntic partidari del socialisme, a més a més, no es pot resignar a la transformació dels seus ideals en una rosada social-democràtica, que no pretén altra cosa que frenar les reivindicacions populars arrancant el capitalisme imperant algunes concessions accesories i marginals. El nostre socialisme autogestionari o és un gerent del muntatge capitalista: és una alternativa global que significa la fi de l'opressió del poble. Per tot això, doncs, una formació política com el Partit Socialista de les Illes té raons de sobra per seguir existint. Unitat dels socialistes? De principi stem per la unitat-Matisem-la, però. Un socialisme autogestionari no es pot integrar dins una social-democràcia. I menys encara una formació de lluita nacionalista i anticolonial anira a fondre dins un partit que reproduceix a les Illes l'esquema d'un Estat Espanyol, és clar que amb la disfressa del "federalisme".

El PSI té com a objectiu a curt termini un procés de clarificació ideològica i d'estructuració. De manera immediata no podem fer altra cosa que organitzar un

aparell de partit "de resistència": butlletí, propaganda, recerca de militants, implantació a tota la geografia insular... Tot això no és feina fàcil ni d'un dia. A poc a poc, però, anam fent camí. El PSI prest obrirà locals a Campanet, Montuiri, Inca, Algaida, Manacor... La creixença del nombre de militants ens permet un moderat optimisme. L'exigència de clarificació ideològica es traduirà ben d'hora en un document de reflexió que prest farem públic. Això ens permetrà —pel novembre possiblement— la celebració d'un Congrés. D'altra banda, la imminència d'unes eleccions municipals ens obliga a plantejar una estratègia coherent amb els objectius del nostre Partit.

Resumint: el Partit Socialista de les Illes té un espai polític ben definit, no reivindicat fins ara per cap altra força política. El PSI és un partit socialista i nacionalista. Ara en fase d'estructuració, però que pot esdevenir un factor decisiu en el futur. Un futur que només es farà realitat amb la lluita dels pobles de les Illes pel recobriment de la nacionalitat perduda i pel socialisme autogestionari. Lluita difícil, no cal dir-ho.

CAMPANET INFORMA

El nostre Partit ja disposa d'un nucli important de militants a Campanet. Finalitzada la fase constitutiva, projectam iniciar una tasca orientada cap a qüestions molt concretes: contactes amb els demés socialistes, realització de diversos estudis sobre la situació social i econòmica del municipi, elaboració d'una alternativa municipal d'esquerres, preparació d'el·leccions... Les dificultats són moltes per tal com Campanet és un poble enormement problemàtic: un deficit econòmic que supera els 10 milions de pessetes, una teranyina d'embulls gairebé indesxifrable, una població que encara no s'ha alliberada de l'asfixia franquista, una desconfiança cap a tot projecte polític conseqüència de la despolitització... Enfront de tot això, honestetat, preparació i feina.

DON JULIA, UN METGE MAI OBLIDAT.

El passat 15 d'agost es complí el quaranta-i-un aniversari de l'assassinat de don Julia Bennassar i Mir (1904-1936). Aquest personatge, nadiu de Selva i metge del nostre poble entre el 1928-36, ha perdurat viu dins la memòria col·lectiva i en ell ha personificat la gent campanatera tota la violència arbitrària del règim guanyador de la guerra civil. Sempre ha estat recordat admirativament pel seu servei continu a la salut pública, pel seu desinterès pels guanys materials de la seva professió, pel seu continu incitar als treballadors a fi que s'organitzassin per a defensar els seus interessos. Era un home d'Esquerra Republicana però, sobretot, era un defensor i un practicant ferm de la justícia social. Només per això l'assassinaren.

enguany, la seva família i els campanaters democràtics han retut un record públic a la seva memòria celebrant una missa i col·locant una corona de flors sobre el metre quadrat de terra que guarda les seves despulles. El 1936, les autoritats falangistes prohibiren que se li fes cap acte religiós, però enguany, els campanaters ompliren totalment l'església. El 1936, fou tirat dins un clot i cap sigui exterior deixaren per a indicar la seva posada, però enguany, una corona de flors indica que el seu exemple seguia viu entre tots aquells homes i dones que el rodejaven en silenci.

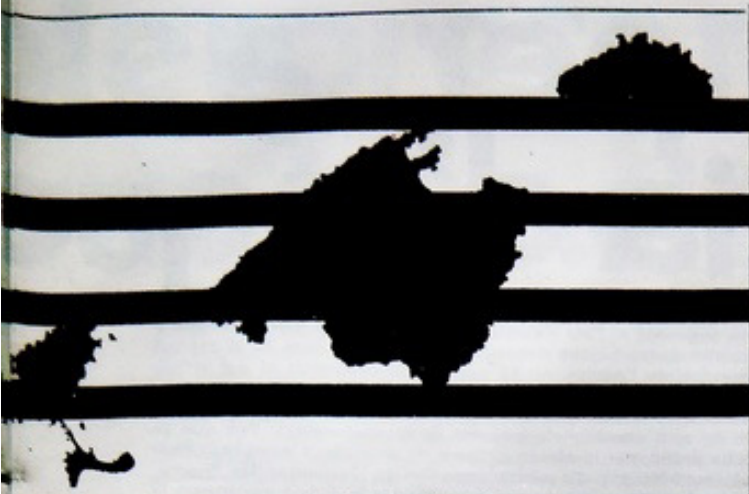
Cada poble mallorquí té el seu Don Julia: recuperar-los significa normalitzar la nostra Història.

PSI

depèn de tú...

per una alternativa
socialista a les illes

AJUDA ECONOMICAMENT

crònica política

TRES MESOS D'ACTUACIÓ

Les Illes tenen una Assemblea de Parlamentaris. Cal dir-ho en veu alta perquè la ignorància és el pa nostre de cada dia. De la mateixa manera, per exemple, que cal dir que tenim uns talaïots, vestigi de la vella cultura d'aquest poble, i que en canvi no figuren a la majoria de rutes turístiques. Cal promocionar les nostres coses, sobretot totes aquelles que romanen a l'anonimat. No hi ha quasi ningú que es dediqui a popularitzar la nostra cultura talaïotica, ben igual que ningú fa saber que tenim set senyors elegits pel poble que són una autèntica joia d'aquesta democràcia tot just estrenada. Es clar, si les pedres parlassin elles mateixes contarien la seva història. Però no parlen les pedres i, evidentment, els parlamentaris tampoc parlen. Piulen de tard en tard, encara que el piuleig no té gaire importància. Ara, vegueu, gràcies a la gestió personal del doctor Mora (i aquí si hi ha auditori que es posi a aplaudir) s'ha llevat el bust del Cabdill feixista Francisco Franco, de la sala de la Diputació a la qual es reunien els nostres parlamentaris, a canvi de donar un disgust de mort al President de l'esmentada entitat, doctor Sampol, i de proporcionar un esglai de les mateixes característiques al President de l'Assemblea, senyor Albertí. Aquest ha estat, dos mesos després que el poble els otorgués la corona de llorer, el primer i únic afare en el qual s'han vist involucrats els nostres parlamentaris i supos que lamentat-ho, molt, han donat al poble motiu per murmurar. I afirmam això, perquè sembla que entenen la seva missió com la necessitat d'estar-se clenxa feta i mans aplegades com els infants ben educats de les escoles de post-guerra. Muts com les pedres per tal de guanyar-se un caramel.

En canvi, vet ací que el poble entén que la seva funció ha d'ésser diametralment diferent a la que ells executen. Aquest poble entén que els seus parlamentaris a hores d'ara s'haurien de moure com fumsigues tragineres en dos sectors ben concrets. Per una part, la seva veu en això que en diuen Govern Central hauria de tenir un pes que no s'entreveu per ara; per l'altra, haurien d'haver seguit popularitzant entre la nostra població la qüestió autonòmica, almanco de la mateixa manera que ho feren el temps de la campanya electoral. Però ja és cosa sabuda: el creient se'n recorda dels sants quan trona i els parlamentaris, pel camí que anam, se'n recordaran de la imperiosa necessitat que té el poble de Les Illes de gaudir de l'autonomia, quan hagin de sotmetre novament el seu carrec a la voluntat popular.

Però anem per parts. Talaïem Madrid. ¿Que han fet allí els nostres parlamentaris? Millor dit ¿que han deixat de fer?

S'han plantejat dues qüestions amb punta de ferien de prop a Les Illes i això no ha fet que canviessin el seu posat d'infants pentinats i ben educats. Una ha estat motivada per l'ocupació pacífica de La Dragonera per part d'un grup de joves airats i preocupats per la destrucció ecològica. L'altra es concretitza en el repartiment que s'ha fet davant els seus nassos d'una respectable quantitat de milions per tal de combatre l'atur a les zones més afectades de l'Estat Espanyol, i han estat incapaces d'exigir-ne una petita part que ens ajudi a minvar el que patirem a Les Illes a partir del mes d'Octubre. Veurem com resoldrem el problema quan es plantegi. Tal volta hauré de recórrer a l'ajut dels guardies de la porra per reprimir l'acció d'al·lo que en diuen grups extremistes i incontrolats. Recordem que quan succeïren els fets de l'església de Sant Miquel, l'any setanta-cinc, a Madrid es quedaren profundament sorpresos perquè el magnífic Carlos de Meer havia assegurat als alts carrecs de l'Administració que aquí, a Les Illes, no hi havia atur. Supos que enguany no passara igual, entre altres coses perquè si s'esdevé el cas d'un agreujament de la situació laboral, els parlamentaris sabran explicar al poble que els ha donat el seu vot, les causes per les quals en aquesta terra tan pobre no ha vingut ni un sol velló dels repartis.

La segona plagueta d'acusacions esta mastegada de tant d'emprar-la. Ja hem deixat escrit a diferents papers que la defensa de l'autonomia va ésser el cavall de forca electoral. Els parlamentaris tenen l'obligació de defensar-la i d'estructurar-la, una vegada que molt hàbilment han desprovisat de tot protagonisme els partits polítics que foren derrotats a les urnes. Respecte a l'autonomia els parlamentaris feren com Juan Palomo "yo me lo quiso —yo me lo como" i el tema s'esta morint de vellesa. El PSOE el temps de la picor proposa la constitució d'unes comissions de treball equilibrades, que encara no s'han posat en feina perquè a molts dels seus components no se'ls ha notificat la designació i UCD s'ha despenjat amb una possible llista d'assessors, de la qual descomptant un parell de membres —molts pocs— únicament serviran per ensorrar la tasca de les comissions designades, sempre i quan l'iniciïn algun dia. Això ens fa pensar, tot just afegint a aquests factors el fet que s'ha renunciat a cap mena de conscienciació i concentració populars en favor de l'autonomia, que els nostres parlamentaris ens volen donar moix per llebre. Així de senzill i així de cruel. De fet, aquest és l'únic resum possible d'un trist balanç rera tres mesos de parlamentarisme.

elements per a l'estratègia d'esquerra

La redacció d'aquest article té prou complexitat. I es així, en primer lloc, per la temàtica: l'estratègia d'esquerra i nacionalista a Mallorca. Després, per la circumstància política i temporal: la situació pre-democràtica o de transició cap a un procés democràtic sense boires.

Un polític o senzillament un ciutadà de les Illes es troba, d'entrada, en contradicció permanent amb la realitat social en que viu. La percepció i la formulació d'aquesta contradicció fonamental depenen del grau de consciència política que hagi pogut assolir, la qual és més aviat defectuosa, perquè hem crescut entre dificultats i repressions dins una cultura perseguida i oprimida. Els trets més característics d'aquesta contradicció són: 1) un aspecte oficial, de representació pública, que respon als motllos i als criteris centralistes de l'estat (entre Sencelles i Moraleja de en Medio, per exemple, oficialment no hi ha cap diferència, ni lingüística, ni social, ni cultural) i 2) una realitat quotidiana que es contraposa a l'oficial, que va des de la vida familiar i de relació a les manifestacions populars de l'expressió cultural. Aquesta societat tallada, dividida, només ha comportat traumes i frustracions i els resultats es palesen a tothora: la debilitat i la inseguretat dels mallorquins, així com la impossibilitat de realització individual i col·lectiva dels ciutadans dins una societat que no controlen.

Es evident que aquest fenomen polític, el qual dona alienació a tots els racons de la vida pública, afavoreix els interessos de la política central i centralista i no precisament els de l'Estat espanyol entès com a un conjunt de pobles, regions i nacions que tenen dret a decidir el seu futur. La política centralista és, a fi de comptes, la política de l'oligarquia i del caciquisme, de les multinacionals i de la burgesia financera, del gran capital i de les burgesies "regionals" sucursaltzades, que necessiten anar a remolc per a subsistir. Es, per tant, la política de l'imperialisme a les acaballes del segle XX.

Es per això que creiem que la necessitat d'exigir la nostra dignitat d'éssers humans, de ciutadans amb ple dret a exercir la democràcia dins una societat normalitzada és inajornable i insubornable. Per això, cal que siguem lliures, la qual cosa vol dir que hem de poder exercir la pròpia identitat col·lectiva com a poble. Vull dir: no som ni serem lliures, perquè així ens hi considerin des d'un decret emès per la política del centre amb el paternalisme acostumat, sinó que ho serem per conquesta de la pròpia llibertat.

Caldrà examinar amb serenitat com podríem arribar a aquesta llibertat. Discutir-ho des d'una perspectiva crítica i, malgrat que els elements de la discussió poden resultar polemics, sense anim de crear o de fomentar noves crispacions, perquè es tracta precisament d'això: d'aportar criteris per a un debat ampli que ens ajudi a aconseguir entre tots la maduresa política que —per circumstàncies prou conegudes— encara no tenim.

UNA REALITAT PRE-DEMOCRÀTICA

1) Algunes consideracions històriques. — Amb la superficialitat instrumentalitzadora que ha caracteritzat i caracteritza bona part dels "arguments" ideològics de l'esquerra hem sentit a dir que ni Marx ni Lenin aportaren aclariments al nacionalisme. I dic que solia ésser superficialitat instrumentalitzadora perquè tals afirmacions es deien per a restar importància a la qüestió de les nacions oprimides dins els estats burgesos i, alhora, per mirar d'arraconar o d'inval·lidar les opcions polítiques nacionalistes. Seguidament, se sol afegir, quan la discussió es concreta a la nostra realitat insular, que entre nosaltres, els mallorquins, no hi ha una consciència nacional com a col·lectivitat diferenciada i que, per tant, cal actuar des d'uns pressuposits políticament diferents.

Val la pena que ens detinguem en aquests dos aspectes.

No hi ha dubte que els autors clàssics no reflectiren gaire preocupació per la qüestió nacional, si no esporàdicament: Marx sobre Irlanda o la Índia; Engels, sobre el panslavisme, etc. Així i tot, l'omissió o la manca d'extensió al respecte no invalida el nacionalisme. D'això no se'n pot treure una teoria de negació. Si, com escriu Rafael Ribó (1), "la majoria de científics socials d'esquerra han aprofundit poc en el tema de la qüestió nacional "i que "en general es pot dir que molt sovint es cau o bé en la reiteració (...) o en la pobresa teòrica i en "aprofundiments superficials", és perquè els autors clàssics no comptaven amb elements d'anàlisi, ja que els desenvolupament del nacionalisme polític era molt primari, fortament influït pels criteris de l'estat/nació burges sorgits de la revolució francesa. Ara aquest context ideològic ha començat a clivellar-se i els elements nacionalistes són part important de l'anàlisi de la dinàmica social. Si la qüestió nacional és un dels punts cabdals de la política del Principat de Catalunya —assumida pels parlamentaris elegits recentment— i d'Euskadi, i va

en augment al País Valencià, a Galícia i a les Illes o sorgeix a pobles aparentment emmudits i anquil·lats, com és el cas del bretó o de l'occità, no és per simple casualitat ni pel voluntarisme malefic dels maquinadors de cabories.

Podem constatar que a Mallorca —i a les illes en general— no hi ha una consciència popular de la nacionalitat. Pro que se n'ha preocupat la classe dirigent de dificultar i d'impossibilitar el recobriment d'aquesta consciència. Fomentar les frustracions i centrar els esforços a consolidar la divisió mitjançant la insularitat ha estat la seva tasca. Ho tenia tot a l'abast per a començar la maniobra: l'ensenyament, els mitjans de comunicació, el control de la cultura, l'estructura econòmica i, en darrer terme, l'exercit i les armes. Tan sols a través de la repressió sistemàtica pot mantenir-se un estat d'opressió sistemàtica. Pot ésser una repressió directa, policial, fins a nivells exasperants com passa durant el període de la dictadura del general Franco, o més subtil, a base de "regionalitzar" o de "folkloritzar" els eixos de la nostra identitat i de convertir-los en elements secundaris i despersonalitzats. Segui d'una manera o de l'altra, el cert és que existim en tant que depenem. La nostra condició de subalterns és la constatació d'un fet colonial que aparentment no és identificable amb la colonització clàssica i que, per tant, exigeix una altra òptica d'anàlisi i un pressupòsit de lluita diferents per aconseguir l'alliberament.

2) Organització política dels nacionalistes. — Com a conseqüència de la pèrdua progressiva de consciència d'identitat, Mallorca ha anat sucursaltzant-se també políticament. Jo diria que l'esquerra —la dreta ha estat escassament organitzada, perquè el parapet del Movimiento ja li era suficient per a operar— evidenciava més sensiblement la sucursaltzació, perquè també assumia un paper subaltern davant les alternatives polítiques de l'estat. Els partits tenen una organització centralista. Les seves centrals, establides "naturalment" a Madrid són les que realment elaboren el material polític que, seguidament, s'aplica a l'espai geogràfic peninsular i insular. Un espai que no és culturalment (en el més ampli sentit de la paraula) unitari. Això explicaria en part el resso minvat i la pobresa d'acció mallorquina o no poques iniciatives polítiques estatals. Els partits polítics d'esquerra no incorporen les bases del nacionalisme als seus programes però no es deturen a valorar el perquè de les dificultats que troben en la feina d'engrescar els mallorquins a la realització d'una tasca col·lectiva. L'exemple del PCE i del PSOE durant la dictadura de Primo de Rivera i la Segona República és molt clar. El mateix socialisme, per molt federalista que es presenti, demostra que mal assimila la qüestió nacional en un tema com el de l'autonomia, si feia al·lusions a "las regiones españolas, en su misero vuelo sentimental" i afirmava categòricament que "hay que ser severo en esos engendros de la enfermiza sensibilidad provinciana" (2). A través dels seus òrgans d'expressió, minimitzava la problemàtica utilitzant expressions com "románticos provincianismos" o "los rancios cultivadores de idiomas nimios y arcaicos" (3).

He escrit a altres llocs que les Illes no han tingut partits autòctons d'esquerra nacional i que, ben al contrari, hi havia hagut una superabundància de partits d'importació. La veritat és que no hi hagué cap partit nacionalista d'esquerra que cuallés i que cobrés l'espai polític existent aleshores. Però de nacionalistes, sí que n'hi havia: Gabriel Alomar, Alexandre Jaume, Francesc de S. Aguiló, etc... Estaven dispersos, militant o un o altre partit, és possible que amb intencions de transformar-los i d'incorporar-hi les bases del nacionalisme. Una feina ben mala de fer, si no impossible, perquè la burocràcia interna d'un partit, encara que sigui mínima, no permet radicalitzacions ni canvis estratègics espectaculars. Així és que un grup important de nacionalistes, de polítics de valua indubtable, no aconseguí crear una política coherent nacionalista, encara que els elements mínims vàlids foren aportats de manera individual. El debat, podríem dir, no havia fet més que començar i no podem preveure que hauria passat si la sublevació dels militars l'any 36 no hagués tallat en sec el procés nacionalista que havia acabat d'obrir-se. Però sí que esta clar que als anys trenta, per una circumstància o per altra, no hi hagué prou capacitat perquè el nacionalisme d'esquerra s'organitzés per tal d'oferir una coherència política de caràcter unitari.

3) La situació política avui. — En un sentit estratègic les coses no han canviat gaire. Hi ha hagut alguns canvis tàctics, més o menys espectaculars, i diuen que encara n'hi haurà més. La quasi totalitat de les formacions polítiques il·lenques han incorporat als seus plantejaments reivindicacions autonòmiques molt diferents en contingut, la qual cosa representa, si més no, un petit avenc. Però, d'enca d'ara, amb partits legalitzats (no

terpretar rra i nacionalitària

tots, fet que entela les intencions democratitzadores) i amb eleccions al davant, la lluita pel poder s'estableix —ens agraïm o no— des d'unes coordenades diferents.

Cal tenir en compte alguns factors a nivell d'Estat espanyol que han tingut repercussions a les Illes, repercussions nocives per manca de claredat en les alternatives autoctones, és a dir, a causa de factors sucursalitzants: 1) La perduda d'iniciativa de l'esquerra —millot dit, de l'oposició— des de la mort del general Franco, 2) L'abandó del trencament democràtic, 3) Els resultats del referèndum i 4) El resultat electoral del 15 de juny. Ara podem contemplar un ventall polític perfectament controlat des del poder i que comporta l'habil desenvolupament de la reforma. Si ens detenim a considerar els resultats electorals, ens adonem que només als llocs on la lluita per la llibertat s'havia plantejat amb coherència, a partir de la realitat pròpia (principalment, al Principat de Catalunya i a Euskadi), l'opció centrista —UCD— s'ha vist superada fàcilment. Evidentment, no és el cas de les Illes els resultats electorals de les quals ens acostem a Cuenca o a Badajoz.

Si he de ser sincer, el treball polític que s'havia realitzat a Mallorca durant l'època franquista —tenint present que anava configurant-se la nova societat sorgida del turisme i que apareixien elements de difícil valoració— no permetia resultats gaire diferents dels que s'han donat. La política era un fet sobre-estructural. El poble il·lenc, tant l'indígena com l'immigrant, restava al marge de la gestió pública de l'oposició. La mobilització de masses era imperceptible; l'organització obrera topava amb dificultats serioses que no afavorien l'avenc de la solidaritat, de la dinàmica unitària de lluita. No és d'estranyar, doncs, que a l'hora de votar jugues un paper respectable el mimetisme de vot.

EL CONTINGUT NACIONALITARI I LA COHERÈNCIA

Insistiré una vegada més en la manca de coherència política a Mallorca. Cal reconèixer, d'entrada que, les alternatives organitzades a nivell estatal oferien més coherència interna, més solidesa cara a l'opinió pública que no les autoctones. Els seus missatges polítics, avalats per anys de funcionament, no se dirigien específicament a les Illes ni eren el resultat de l'anàlisi de la realitat insular, sinó que tenien un caràcter general d'abstracció política. Mentrestant, les alternatives autoctones —sobre tot, d'enca de la famosa trobada d'instàncies unitàries a Cura, el gener de 1976— es perdien sovint en polemiques sobre aspectes secundaris, que, per manca d'aclariment previ —cal tenir en compte que el temps de rotatge d'aquest partits és molt curt— adquirien una importància desorbitada (la identificació de la llengua, la legitimitat de la senyera, etc.) a risc de deixar desdibuixada la problemàtica real, socio-político-econòmica.

Un partit, abans de sortir a la llum pública a omplir un espai polític, ha de tenir clars els elements mínims a partir dels quals sera possible identificar-lo amb una societat —llengua, cultura, senyera, realitat històrica, identitat nacional— per no haver-los d'anar canviant o improvisant a mesura que avança la praxi política. Aquests elements bàsics no entren en discussió posterior, perquè constitueixen l'estratègia del partit. Després, la tàctica anirà acomodant-se, segons les condicions objectives, a cada circumstància concreta que es planteja. En cas contrari, perduts en discussions superficials i no poques vegades bizantines perill de la solidesa ideològica i organitzativa.

El drama dels grups polítics autoctons és que, estant en període de formació, hagueren de fer front a la reforma amb totes les conseqüències. El punt més debatut, el més polemic, ha estat el de la identificació nacional. En aquest sentit, s'han produït una sèrie variants que cal detallar:

a) Mallorca és una nació, independentment de Menorca, Eivissa i Formentera.

b) Les Illes són una nació.

c) Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera formen part d'una realitat nacional més àmplia: els Països Catalans.

(expressament no faig referència a les opcions "regionals" ni a les d'Estat-Nació, perquè partesc de l'òptica nacionalitària que "España" no és una nació, sinó un estat format per diverses nacions perfectament diferenciades).

Josep Melia s'inclina per l'opció de considerar Mallorca com a nació, encara que al llarg del seu raonament polític hi ha al·lusions a una estructura nacional superior constituïda per les Illes, el Principat i el País Valencià (4). Al llarg del llibre hi ha punts especialment obscurs.

Per exemple, quan critica l'actitud de Gabriel Alomar a les

Corts de la Segona República a l'hora de plantejar-se la qüestió de l'estatut, ho fa des de la perspectiva del mallorquinisme nacionalista. Diu que Alomar nega la capacitat cívica o ciutadana al poble mallorquí. Una acusació que feren a Alomar els sectors conservadors de l'any 31, perquè l'actitud d'Alomar era més sòlida i més coherent del que es vol donar a entendre i tenia una base nacional diferent. Ell mateix ho va aclarir: "He professat sempre que si la Mallorca autònoma ha d'anar o no confederada (no unida) amb Catalunya, això, ho ha de decidir la voluntat dels mallorquins. Jo, com a mallorquí, opto per la federació... (...) Jo no poso ni he posat mai cap problema de capacitat cívica insular. Així sí, vosaltres que durant anys heu lluitat i lluitau encara contra el caciquisme insular, haurau de convenir amb mi que és necessari per l'autonomia extirpar aquest caciquisme" (5).

Personalment crec que per a una estratègia d'esquerra nacionalista no es pot partir del mutilacionisme o del seu equivalent que és el "regionalisme" nacional. Per a una política nacionalitària d'esquerra s'ha de partir de la reconstrucció de la nació, i per sentiments purament romàntics o nostàlgics, sinó per praxi política amb perspectiva de futur. Les raons podríem resumir-les així:

1) Els Països Catalans no són una limitació. — No es tracta de negar capacitat cívica al poble de Mallorca, la qual cosa seria absurda, però tampoc de deixar-nos dur pel voluntarisme d'afirmar que el nostre poble té una consciència nacional clara. Alomar deia el 1910 que "nosaltres no hem aconseguit que les terres catalanes d'origen, de València i Balears, s'incorporeassin en el nostre moviment, perquè l'evolució d'aquelles províncies (encara tan províncies) no és arribada al nostre grau de consciència nacional i popular" (6). Ara mateix, davant el resultat de les eleccions, no som gaire lluny, crec, d'aquesta valoració. Es tracta d'activar, de dinamitzar aquesta consciència nacional i popular. La llengua, la cultura, la història, els costums, etc., en marquen l'illa dins l'àrea catalana, però una sèrie de circumstàncies —els fets d'armes entre els no menys importants— han permès un desenvolupament no unitària amb el Principat i el País Valencià, a la qual cosa cal afegir que la sucursalització o colonització ens han deixat políticament endarrerits. Tenint en compte això, no es tracta, doncs, de reivindicar a hores d'ara la realitat política dels Països Catalans, per a la qual no estem preparats ni hi ha les condicions objectives mínimes, sinó d'establir els pressupòsits que ens permetin retrobar-nos col·lectivament, recobrar la nostra identitat i encetar un procés social, polític, econòmic i cultural autocton i autònom que ens posi en condicions de decidir el nostre futur. La mallorquinista política no nega la catalanitat, sinó que l'afirma; l'enemic de l'alternativa d'esquerra nacionalista és precisament el mallorquinisme espanyolista.

Mallorca no ha de deixar de ser ella mateixa —com va voler el centralisme borbònic de Felip V i els successors—, sinó que s'ha de reafirmar amb l'autonomia, amb la lluita per recobrar unes institucions pròpies que permetin al poble controlar més de prop la gestió pública. Racionalitzar-la. Aquest mallorquinisme polític ens dura, per praxi política, per coordinació unitària de molts aspectes tècnics (com ja han reconegut els mateixos parlamentaris il·lencs: llengua, cultura, etc.) els lligams oportuns amb el País Valencià i el Principat. Els Països Catalans són una estratègia a llarg termini, la porta de la qual no pot tancar-se per immaduresa política ni per criteris limitats d'inferioritat.

Només deixant de ser "província", i no precisament per a convertir-nos en "regió", Mallorca podrà recobrar la seva perspectiva de futur normalitzat.

Notes

1 i 8) Aproximació metodològica al fet nacional, de Rafael Ribó. Publicat a "Recerques 4". Recentment s'ha incorporat al llibre *Sobre el fet nacional (Catalunya, Països Catalans, ... Estat espanyol)*. L'Avenc, Barcelona, 1977.

2 i 3) Article que reproduïx "El Obrero Balear" (24-VII-31) a l'època de discussió de l'Avantprojecte d'Estatut.

4) *La nació dels mallorquins (una història política dels mallorquins)*. Editorial Selecta. Barcelona, 1977. aquest llibre, dens i ben argumentat, però amb conclusions que no compartesc del tot, exigeix una crítica àmplia i sistemàtica que ara no és el cas de fer.

5) Carta de Gabriel Alomar (8-X-31) a Sebastià Crespi Valls, president de la societat "Fomento del Civismo", que publica la premsa sota el títol *El problema autonòmic de Balears*.

6) *El meu catalanisme*, publicat a la revista "Randa 1". Curial, Barcelona, 1977.

el moment sindical.

Es lamentava recentment el convertit Ministre de Treball, Sr. Jiménez de Parga, que a Espanya no hi hagues uns Sindicats prou forts i organitzats per poder ser interlocutors valids de la patronal i del Govern en aquests moments summament crítics pels quals travessa l'economia del país. A pesar del cinisme que pugui tancar una tal afirmació —perque, Sr. Jiménez de Parga, ¿com es pot esperar que després de quaranta anys de repressió de tot dret sindical, apareguin de la nit al dia uns sindicats forts i organitzats?—, i a pesar que no tenguem clar, des del punt de vista dels treballadors, quin tipus de sindicats vol el Ministre de Treball, és cosa certa que estam vivint sindicalment uns moments clau de cara al futur d'un sindicalisme de classe, de masses, capac de fer front a la política economica del Govern que si no se sap fins on podra arribar amb la seva tímida reforma fiscal, si que és clar que no podra frenar els índexs d'inflació, de pujada del cost de la vida i d'atur, així com que intentara imposar una drastica congelació salarial, com a forma més directa de passar factura de la crisi a la classe treballadora.

Es segur que no conduiran enlloc les conversacions a tres bandes entre Govern, patronals i Centrals sindicals de cara a una possible "negociació social", sobretot per la postura de la patronal d'imposar com a condicions previes l'acomiadament ("despido") lliure i la congelació salarial. I a això li diuen els patrons "homologació europea" de les lleis laborals espanyoles! Al contrari, les Centrals es neguen, amb raó, a negociar cap qüestió economica, mentre no s'hagin restablert plenament les llibertats sindicals, dret de reunió a les empreses, reconeixement dels representants elegits al seu si, capacitat jurídica per a la negociació col·lectiva, destí del patrimoni sindical, etc. Perque moltes de les estructures i personatges del verticalis-

me continuen intactes i als seus llocs. I si no, aquí estan per demostrar-ho les vagues patronals, amb clars intents desestabilitzadors, de camioners i fabricants de pa, que han estat or-

ganitzades per la flor i nata del búnker verticalista.

La campanya d'afiliació massiva (no tan massiva com hauria estat desitjable) per part de cents de mils de treballadors comportara a les Centrals sindicals receptores (UGT, USO i CC. OO., principalment) seriosos problemes d'organització, enquadrament i formació dels seus afiliats, ja que encara no tenen l'experiencia necessaria

de fer sindicalisme de masses i a la llum de la legalitat. Es urgent una clarificació del paper i de l'espai de les diferents Centrals de cara als milions de treballadors que es troben en aquests moments confusos i indecisos davant la divisió sindical. I l'únic camí correcte per això es l'assentament d'unes estructures sindicals clares en les empreses, que donin respostes concretes i practiques a la lluita sindical de cada dia, que forcin el debat sindical i la democràcia dels treballadors a les assemblees, que garanteixin la imprescindible unitat d'acció per damunt de la divisió de sigles i que constitueixin la base d'un autentic sindicalisme de masses enfront del perill del burocratisme sindical. En el marc d'aquest magma sindical en formació, s'inscriu l'intent d'unitat que enmig de fortes tensions a l'interior d'amb dues formacions, promouen homes qualificats de USO i UGT.

En la creació d'aqueixes estructures sindicals d'empresa consistirà la possibilitat de guanyar l'aposta que per a la classe treballadora suposaran les eleccions sindicals generals que es convocaran en curt espai de temps. Perque aquí hi jugaran fortament factos com la ja esmentada confusió que pateix la immensa majoria dels treballadors, l'enfocament propagandístic que es doni a la campanya electoral, l'intent de creació d'un sindicat suarecista, el reflex de les recents eleccions polítiques, etc. Es seriosa la immediatesa de tals eleccions sindicals. S'ha de confiar, a pesar de les moltes contradiccions del moment, en el clar instint de classe i de lluita que sempre ha caracteritzat el Moviment Obrer de l'Estat Espanyol i que les Centrals sindicals de classe compreguin la importancia d'allo que es juguen i es posin de mans a la feina correcta. La proxima tardor sera necessàriament la clau de les respostes a moltes d'aquestes situacions confuses.

Universitat

ALTERNATIVA PER LA UNIVERSITAT DE LES ILLES

Introducció. —

L'Agrupació d'Estudiants del PSI a Mallorca, conscients de la imperiosa necessitat de donar una alternativa a la Universitat de l'Estat Espanyol i convencuts que aquesta passa per l'assumpció dels fonaments del nostre projecte polític, socialista i autogestionari, creim necessari i oportú replantejar en el moment polític actual la seva estructuració i funcionament, inserit dins d'una política global de l'ensenyament a nivell de les diverses nacionalitats que formen l'Estat Espanyol.

Anàlisi. —

En els darrers quaranta anys, la política de l'ensenyament ha estat dirigida en base a una finalitat clara, en funció de la defensa dels interessos de les classes posseïdores dels mitjans de producció, especialment pel que es refereix a la potenciació de la divisió treball intel·lectual —treball manual i a l'estertilització política, finalitats que han assolit un màxim de refinament i perfecció en el sector universitari.

De fet, a efectes pràctics de rendibilitat, ha estat enfocat com una fàbrica de títols, especialment en les carreres tècniques, mentre que les "humanistes" intentaven esser el laboratori dels pressupòsits polítics i ideològics del règim feixista (humanisme concebut com "reserva de valors espirituals"), finalitat avortada ja a partir de la dècada dels 50.

El muntatge dels estudis superiors va esser articulat en base a dos punts primordials: a) figurosa selectivitat econòmica (potenciació de l'elitisme), i b) manca d'adequació a les necessitats reals de l'Estat (estudis concebuts com element de prestigi de classe).

La dinàmica de la formació social nascuda i afirmada a partir dels anys 50 ha donat lloc al desbordament d'aquests plantejaments inicials, i la contradicció explicitada en un principi a nivell ideològic, s'ha materialitzat en els següents punts:

1. Massificació: aquest fenomen sorgeix i s'aguditza a partir dels anys 60 com a resultat de l'augment del nivell de vida que permet l'accés a la Universitat d'amples sectors de les capes mitjanes del país.

2. Baixa en el nivell de qualitat de l'ensenyament: aquest fenomen és producte directe del procés de massificació, i la seva agudització corre proporcionalment a la inflació d'aquest procés, degut, en primer lloc, a la manca d'instal·lacions i d'equipament (classes massives).

3. Inadequació de la formació de professionals (especialment de l'ensenyament) a la creació de llocs de treball (política d'escolarització): aquest fenomen és fruit principalment de dos factors: a) manca de planificació global de l'economia, i b) manca d'una política educativa global.

Aquesta problemàtica general es veu complicada a les Illes per l'aparició d'una sèrie de factors específics:

1. Insularitat: despeses econòmiques extraordinàries en concepte de desplaçament, tant interinsular com a la península.

2. Ignorància de la realitat socio-cultural de les Illes, que es materialitza en un divorci estructura educativa/poble i en una repressió cultural, especialment lingüística, a tot nivell.

3. Inadequació a la peculiar estructura del nivell econòmic: manca d'utilitat pràctica dels estudis existents a les Illes.

Alternativa. —

De l'anàlisi de la Universitat de l'Estat Espanyol es desprèn la necessitat de la seva total reestructuració, que nosaltres proposam en base als següents conceptes:

1. Autonomia, que significa autogovern a nivell de:
a) ensenyament: facultat d'elaboració dels plans d'estudi.

b) financiació: ha de córrer a càrrec dels organismes autònoms corresponents i la Universitat ha de tenir plenes facultats per administrar el seu pressupost i distribuir-lo segons les seves necessitats.

c) estructuració: articulada a través dels tres estaments que formen la Universitat: Cos únic de professors, PNDs Estudiants, coordinats en llurs respectives assemblees. L'òrgan màxim de decisió a nivell de Facultat és la Junta, formada per la representació paritària dels tres estaments.

2. Autogestió, que suposa una planificació democràtica, en la qual el control i gestió de la Universitat és competència dels estaments que la formen i de la societat dins la qual s'insereix.

3. Popular, que implica la supressió de la selectivitat econòmica: ensenyament gratuït y lliure accés a tothom que estigui capacitat.

4. Científica, potenciació del desenvolupament crític de la persona, així com de la capacitat d'investigació, complementada amb la creació de centres d'estudi dels problemes específics de les Illes.

Aquesta estructuració per esser tal cosa s'ha d'adequar plenament a les necessitats reals dels illencs, i amb això no volem dir altra cosa més que és necessari donar a la nova estructura una utilitat real i pràctica, que suposi la més rendible i racional utilització possible dels mitjans de la comunitat dins la qual existeix.

Conclusió. —

Finalment, només cal dir que aquesta reestructuració de la Universitat que acabam de proposar sols serà possible dur-la a terme, i d'això n'hem d'esser ben conscients, dins el marc d'una autonomia política —administrativa—econòmica— cultural real, la qual va lligada a una societat democràtica i sense classes.

Secretariat d'Estudiants del PSI.

COMUNICAT SOBRE LES ILLES OCCIDENTALS DEL MEDITERRANI

En les "Segones Jornades del Centre Internacional Escarré per a les Minories Etniques i Nacionals" (CIEMEN) tingudes a Cui-xa del 16 al 22 d'agost de 1977 s'ha estudiat i discutit la problemàtica històrica cultural, social, econòmica, i política de les illes Balears, Pitiuse Corsega i Sardenya. Els participants en aquestes Jornades procedents de les illes esmentades, de les altres terres catalanes, del Friul, de la Vall d'Aosta, dels Estats frances i italia, han constatat que els pobles que viuen i treballen en les illes occidentals del Mediterrani, afectats sovint per l'emigració, posseeixen una identitat pròpia i distinta, i com a tals constitueixen comunitats humanes amb els mateixos drets que qualsevol altre poble; han constatat que el respecte degut a aquesta realitat: la dependència, en les seves diverses formes, adquireix un caràcter de marginació, d'opressió, d'explotació i, en alguns casos, de genocidi de la vida col·lectiva. Aquesta situació es particularment pel que fa a les llengües catalana, corsa i sarda, a les respectives cultures, a l'expropiació i destrucció del territori i dels recursos naturals i humans, del teixit social i polític, per part dels poders establerts, de les multinacionals i de la imposada servitud a l'imperialisme manifestat sobretot amb la presència de les bases militars.

Per això, els participants les "Segones Jornades del CIEMEN" adreça una crida a l'opinió pública i als moviments polítics i culturals per tal que s'exigeixi als grans mitjans de comunicació de masses una informació que permeti el coneixement objectiu de la situació de les illes mediterrànies, a partir dels mateixos interessats i no dels prejudicis dominants; interpel·len els poders i els organismes internacionals per tal que restitueixin als pobles insulars els mitjans i les institucions necessaris per a l'autopromoció i l'autocontrol de la seva vida col·lectiva; afirmen la necessitat de l'alliberament del Mediterrani de les potències polítiques i militars imperialistes com a condició per a poder portar a terme les aspiracions nacionals dels pobles de les illes mediterrànies. Els participants en les "Segones Jornades del CIEMEN" pertanyents a les illes Balears, Piti-

COMUNICAT

El Partit Socialiste de les Illes a Mallorca, davant la intolerable actuació de les forces "d'ordre públic" el passat dia 29, vol expressar públicament la seva condemna i demanar --una vegada més i de la manera més explícita-- la dimissió del responsable màxim d'aquests fets: el governador Sr. Martín Arias, així com del responsable directe de l'acció represiva en el carrer.

Així mateix, el P. S. I. vol incidir en el fet de que la vertadera arrel del problema no es troba en la presència a les nostres Illes d'un governador més o manco incompetent per a dur a terme les funcions pròpies del seu càrrec sinó en la manera mateixa com en l'actualitat està organitzada dins l'Estat Espanyol "la salvaguarda del orden públic".

Aquesta segueix un esquema típicament piramidal i antidemocràtic segons el qual les decisions sobre el que s'ha d'autoritzar o no, sobre el que els mallorquins podem fer o no i sobre la duresa amb les quals les "nostres irregularitats" han d'ésser reprimides, son preses per un governador "provincial" que s'ens envia digitalment pel poder central.

Es en aquesta submissió de les Illes a uns poders colonitzadors i antidemocràtics, és en aquesta manca de sobirania del poble de les Illes per a regular el comportament social dels seus individus en es troba la vertadera arrel del problema.

Només quan el nostre poble pugui planificar democràticament el manteniment d'un ordre públic democràticament assumit, tindrem vertaderes garanties de que esdeveniments tan desagradables com el del passat dia 29, com els de la manifestació Pro-Dragonera o com els del dia 12 de Novembre de l'any passat no se tornaran a repetir.

Reiteram la exigència de amnistia total, i la llibertat incondicional de tots els detinguts a la manifestació de Ciutat.

El Secretariat del Partit Socialista de les Illes a Mallorca.

COMUNICAT DEL PARTIT SOCIALISTA DE LES ILLES ENTORN DE L'HOMENATGE A GABRIEL ALOMAR.

El Partit Socialista de les Illes manifesta la seva satisfacció pel retorn del polític i escriptor Gabriel Alomar i Villalonga després de tants d'anys d'exili a Egipte i de silenci a l'interior.

Perque creim que la seva personalitat intel·lectual i cívica forma part del patrimoni col·lectiu dels pobles de les Illes i perque ens consideram hereus molt directes dels seus ideals de democràcia plena, nacionalisme i socialisme ens comprometem que la tasca que ell i altres comencaren sigui completada.

Entenem que aquesta tasca, trencada per quaranta anys de dictadura, se concretava en la lluita per la practica de les llibertats polítiques i sindicals, en la consecució d'oranismes d'autogovern controlats per les classes populars i no per les oligarquies, en la normalització de la llengua i cultura catalanes de les Illes i en l'avenc cap a una societat socialista.

Que el retorn de Gabriel Alomar i Villalonga suposi una passa important pel recobriment de la nostra historia i de la nostra identitat com a poble.

Per tot això, convocam a tots els militants i simpatitzants del nostre partit i a tot el poble de Mallorca a l'acte d'homenatge a Gabriel Alomar que se fara avui a les 8 h. de l'horabaixa al cementeri de la Ciutat de Mallorca.

El Secretariat del Partit Socialista de les Illes.

Ciutat de Mallorca, 10 d'agost de 1977.

uses, Corsega i Sardenya han vist la necessitat d'intensificar els contactes mutus i, per tant, es comprometem a fer això possible mitjancant l'intercanvi d'informació, d'experiencie d'iniciatives en ordre a la reivindicació solidaria dels propis drets de les aspiracions autonomistes.

La funció internacional del CIEMEN és presa com a instrument per a promoure els lligams, els contactes i la solidaritat entre els pobles de les illes mediterrànies.

(Aquesta comunicat ha estat redactat en català, cors i sard)

El cos de Gabriel Alomar és ja terra de Mallorca. Aquest fet indica que la nostra Historia i el nostre Poble han començat a recobrar les parts vitals que el franquisme genocida li havia mutilat. Ara, però, cal aconseguir entre tots que el retorn del nostre intel·lectual sigui alguna cosa més que un homenatge carregat d'emotivitat. Es urgent fer possible que el seu ideari sigui conegut, discutit i aprofitat en tot allò que pugui ésser valid per a construir el nostre futur; que els seus treballs intel·lectuals dispersos en publicacions siguin recollits i publicats en volums al servei de la formació dels lectos mallorquins; que els seus poemes siguin els textos que comentin els nostres estudiants a l'escola; en definitiva, que la practica intel·lectual de Gabriel Alomar, exercida sempre en defensa del progressisme ideologic (socialisme) i dels interessos reals del seu poble (nacionalisme), passi a ésser un patrimoni cultural per a ús col·lectiu.